

DE HOOFDKERK VAN MARIAKERKE ONZE-LIEVE-VROUW-KONINGIN (8)

Marcel Leeuwerck

Na onze wandeling door het kerkship en de dwarsbeuken stappen wij het drietal treden op naar het hoogkoor, of juister gezegd: het priesterkoor.

Vanaf het begin van het Christendom volgt het plan van de kerken immers (zoals vroeger reeds uitgelegd) een gelijkaardige hiërarchische opdeling als bij de voormalige joodse tempel te Jerusalem. Daar ging het voorplein voor alle volken (de gosjiem), over naar een ruimte die voorbehouden bleef aan het gelovige volk, met daarin het "heilige", waar priesters en levieten de heilige handelingen verrichtten.

Daarbinnen staat het altaar, het " heilige der heiligen " met tabernakel.

In de middeleeuwen groeide het aantal katholieke priesters fors aan en zij vereisten voor hun dagelijkse mis veel bijkomende altaren. De gotiek voorzag hierin met een hele krans straalkapellen rondom het priesterkoor, onderling verbonden door een monumentale omgang (het deambulatorium).

In onze kerk te Mariakerke ontwierp architect Smis ook zo'n zuilenrij rond het altaar met wandelgang, maar zonder kapellen. De "gotiserende" schijn blijft aldus opgehouden. Met de nieuwe liturgie sedert Vaticanum II vervalt evenwel de functie van dit hoofdaltaar, want nu officieert de priester met het gelaat naar het volk gericht aan een eenvoudiger tafel dicht bij de kerkgangers. De oude vertrouwde

communiebank stond meteen in de weg en verhuisde zonder heimwee naar de rommelzolder. Wij vinden hem soms terug als kitscherige balustrade in smakeloze pronkkamer van omhooggevallen parvenu's.

Alzo zijn wij ver afgedwaald van de sierlijk gebeeldhouwde doksalen uit de barok, of van de kleurige iconostasen van de oosterse riten. Onze geestelijkheid viert de heilige mysteriën niet meer verdoken achter indrukwekkende koorafsluitingen, maar betreft openlijk het hele kerkvolk in de liturgie.

Met deze recentere schikking wordt evenwel de oostelijke kooruitbouw, die bijna de halve lengte van de kerk beslaat, overbodig.

Wel heeft architect Smis de uitsluitend decoratief bedoelde wandelgang rond het altaar nuttig ingeschakeld tot locatie van de veertien staties van de kruisweg. Iedere kerk en kapel moet immers de gelovigen de gelegenheid bieden om de geestelijke oefening van de kruisweg te beleven. Deze vrome praktijk raakte in recentere materialistische tijden wel in onbruik. Zij laat de beoefenaar mediteren over het lijden van Christus in veertien " staties " of haltes op de weg van Jezus' kruisdraging. Die staan rondom op de binnenwanden genummerd met een kruis en (meestal) met een voorstelling van het inspirerend tafereel, te beginnen met de veroordeling door Pilatus (1) tot de graflegging (14).

Al deze scènes steunen niet noodzakelijk op

het Evangelieverhaal, maar zijn in de loop der eeuwen traditie geworden. Die veertien schilderijen of bas-reliefs hangen in de kerken op de meest verscheiden plaatsen en storen soms wel de architectuur. Architect Smis wist ze te Mariakerke handig te integreren door ze als een doorlopend fries in sgraffito te laten uitvoeren. Die opdracht verleende hij aan een bekend en ervaren kunstenaar van de parochie: Mr Willy Bosschem.

Hij werd wel in 1930 geboren te Gent en studeerde aan het St Lucas instituut. Van 1951 af bleef hij verbonden aan het Oostendse kursaal, eerst als decorateur, later volgde hij als public-relations man, Gustaaf Sorel op en werd na diens dood ook directeur van de Stedelijke Kunstacademie. Nu geniet hij reeds een tiental jaren van zijn pensioen, maar blijft nog actief en woont op de Troonlaan.

Zijn functie in het Kursaal bezorgde hem veel vruchtbare relaties in de kunstwereld en daarmee mocht hij op veel uitgelezen locaties exposeren. Te Spa staat hij bekend als "le peintre-chevalier", hij draagt immers de decoratie van een ridderorde en in dat milieu staat zoiets hoog aangeschreven.

W. Bosschem bleef steeds een overtuigende figuratief, zonder in steriel academisme te vervallen. Hij schuwde het experiment niet en zocht binnen het figuratieve een eigen stijl.

Een heel eigen werkwijze vond hij in zijn smoke-out. Geëmailleerde platen berookte hij met chemisch gekleurde rook en bewerkte die met watten vooraleer ze te fixeren. Op zijn minst zeer origineel. Dat hij met de weinig toegepaste sgraffito-techniek ook hier een meesterwerk

afleverde getuigt van zijn flexibiliteit als kunstenaar. Sgraffito houdt het midden tussen grafiek (vormgeving in het platte vlak) en bas-reliëf (met diepte-effect). Zij vereist goed vakmanschap vanwege de stukadoor die meerdere lagen stuc met verschillende kleur op elkaar uitsmeert; waarna de kunstenaar onmiddellijk de voorstelling uitkrast in het natte materiaal. Te Mariakerke liggen drie lagen boven elkaar: gitzwart, menie-rood en grijs-beige. Het kruis ligt als foltertuig altijd diep in het zwart, terwijl de figuren er rond rood en grijs opduiken. Deze techniek kent in ons zeeklimaat weinig toepassing buitenshuis. Onze kwakkelwinters laten het afwisselend vriezen en dooien en het stucwerk erodeert vlug.

Binnen de kerk houdt zo'n kunstwerk wel goed stand en Mariakerke geniet de eer het mooiste (en wellicht het enigste) voorbeeld van deze kunstenaar in het Oostendse te mogen tonen.

Een bezoek aan de kerk loont alleen al de moeite omwille van dit enig kunstwerk. De kruiswegen van de meeste kerken tonen stroperige Saint Sulpice-achtige taferelen in zoeterige kleuren. Hier leent het ruwe materiaal zich evenwel uitstekend om het bittere lijden van Jezus aan te voelen.

De bewonderaar zal het niet laten even onder dit koude schravelige oppervlak te strijken om in de gepaste vrome stemming te komen.

In de volgende bijdrage kijken wij weer omhoog in het blijde licht van de ramen.

Industriezone 2
Zandvoordeschorredijkstraat, 14
8400 Oostende
T.059 70 71 23
F.059 80 45 79
print@lammaing.com
www.lammaing.com